

PAULO
COELHO

*Unsprezece
minute*

Traducere
din portugheză de
PAVEL CUILĂ

HUMANITAS
fiction

DEDICAȚIE

În ziua de 29 mai 2002, cu puțin timp înainte de a pune punct acestei cărți, am fost la Peștera de la Lourdes, în Franța, ca să umplu câteva sticle cu apa miraculoasă de la izvorul aflat acolo. De îndată ce am intrat în terenul de incintă al catedralei, un domn de vreo șaptezeci de ani mi-a spus: „Știți că semănați cu Paulo Coelho?” I-am răspuns că eram chiar eu. Bărbatul m-a îmbrățișat, mi le-a prezentat pe soția și pe nepoata sa. Mi-a vorbit despre însemnătatea cărților mele în viața lui, spunându-mi în încheiere: „Ele mă fac să visez.”

Am mai auzit în repetate rânduri propoziția asta și ea mă umple totdeauna de mulțumire. Atunci însă m-am alarmat — pentru că știam că *Unsprezece minute* trata un subiect delicat, izbitor, șocant. M-am dus la izvor, am umplut sticlele, m-am întors, l-am întrebat unde locuia (în nordul Franței, aproape de Belgia) și mi-am notat numele lui.

Cartea aceasta vă este dedicată, Maurice Grave-lines. Am o obligație față de dumneavoastră, față de soția și nepoata dumneavoastră și față de mine însumi: să vorbesc despre ceea ce mă preocupă, nu despre ceea ce le-ar plăcea tuturor să asculte. Unele cărți ne fac să visăm, altele ne aduc la realitate, dar nici una nu poate fugi de lucrul cel mai important pentru autor: onestitatea cu care scrie.

*Pentru că eu sunt cea dintâi și cea de pe urmă
Eu sunt cea venerată și cea disprețuită
Eu sunt prostituata și sfânta
Eu sunt soția și fecioara
Eu sunt mama și fiica
Eu sunt brațele mamei mele
Eu sunt cea stearpă și numeroși sunt copiii mei
Eu sunt cea căsătorită și fata bătrână
Eu sunt cea care aduce pe lume și
cea care nicicând n-a zămislit
Eu sunt alinarea durerilor nașterii
Eu sunt soția și soțul
Eu am fost bărbatul care m-a crescut
Eu sunt mama tatălui meu
Sunt sora soțului meu
Și el e copilul meu respins
Poartă-mi totdeauna respect
Pentru că eu sunt cea scandaloasă și cea magnifică*

*Imn către Isis, sec. al III-lea sau al IV-lea (?),
descoperit la Nag Hammadi*

Și iată era în cetate o femeie păcătoasă și, aflând că Isus ia masa în casa fariseului, luă cu ea un vas de alabastru cu parfum și, stând plângând îndărăt, la picioarele lui, cu lacrimi începu să-i ude picioarele și le ștergea cu părul capului său, sărutându-i picioarele mereu și ungându-le cu parfum. Când văzu fariseul care-l invitase, își zise în sinea lui: „Dacă acesta ar fi un profet, ar ști cine și ce fel de femeie este aceea care-l atinge: o păcătoasă.”

Atunci Isus luă cuvântul și-i zise: „Simon, am să-ți spun ceva.”

„Spune, învățătorule”, zise el.

„Un creditor avea doi datornici. Unul îi datora cinci sute de dinari, celălalt cincizeci. Cum nu aveau de unde plăti, el îi iertă pe amândoi. Care din doi îl va iubi mai mult?”

Simon răspunse: „Presupun că acela căruia i-a iertat mai mult.”

„Bine ai judecat”, îi zise el.

Întorcându-se apoi către femeie, îi zise lui Simon:

„Vezi această femeie? Am intrat în casa ta; tu nu mi-ai turnat apă pe picioare, pe când ea cu lacrimile sale mi-a udat picioarele, iar cu părul său mi le-a șters. Tu nu m-ai sărutat; ea însă de când am intrat nu a încetat să-mi sărute picioarele. Tu nu mi-ai turnat untdelemn pe cap, pe când ea picioarele mi le-a uns cu parfum. De aceea îți spun că i se iartă păcatele ei cele multe, pentru că mult a iubit. Acela însă căruia puțin i se iartă, puțin iubește.”

A fost odată ca niciodată o prostituată pe nume Maria.

Un moment. „A fost odată” este cel mai nimerit mod de a începe o poveste pentru copii, pe când „prostituata” e un subiect pentru adulți. Cum pot scrie oare o carte cu această aparentă contradicție inițială? Dar, în fine, cum în fiecare clipă din viață suntem cu un picior în basm și celălalt în abis, să păstrăm această formulă introductivă:

A fost odată o prostituată pe nume Maria.

Ca toate prostituatele, se născuse fecioară și nevinovată, iar în adolescență visase să-l întâlnească pe bărbatul vieții sale (bogat, frumos, inteligent), să se mărite (îmbrăcată în mireasă), să aibă doi copii (care să fie celebri după ce aveau să se facă mari), să locuiască într-o casă minunată (cu vedere la mare). Tatăl ei muncea ca negustor ambulant, mama ei era croitoreasă, orașul ei din interiorul Braziliei avea un singur cinematograf, un centru comercial, o agenție bancară și de aceea Maria nu înceta să aștepte ziua când Făt-Frumosul ei avea să sosească pe neașteptate, să-i răpească inima și să plece cu ea spre a cuceri lumea.

Cum însă Făt-Frumos nu apărea, nu-i rămânea decât să viseze. S-a îndrăgostit prima oară la unsprezece ani, în timp ce mergea pe jos de acasă la școala primară din localitate. În prima zi de clasă, își dădu seama că nu era singură pe drum: împreună cu ea mergea un ștrengar ce locuia prin vecini și urma școala după același orar. Cei doi nu schimbaseră nici o vorbă, dar Maria începu să observe că cea mai plăcută parte a zilei erau pentru ea tocmai clipele de pe strada plină de praf, oboseală, cu soarele la zenit, când băiatul pășea grăbit, iar ea abia își mai trăgea sufletul în efortul de a se ține după el.

Scena s-a repetat mai multe luni de-a rândul. Maria, care detesta să învețe și n-avea altă distracție în viață în afara televiziunii, nu-și mai dorea decât ca ziua să treacă repede, așteptând cu nerăbdare fiecare drum la școală și, spre deosebire de celelalte fete de vârsta ei, găsea că sfârșiturile de săptămână erau cum nu se poate mai plicticoase. Cum pentru un copil orele trec mult mai greu decât pentru un adult, ea suferea din plin, zilele i se păreau prea lungi, pentru că nu-i dăruiau decât zece minute cu iubirea vieții sale și nenumărate ceasuri pe care și le petrecea cu gândul la ea, imaginându-și ce bine ar fi fost dacă ar fi putut sta de vorbă cu el.

Și deodată s-a întâmplat.

Într-o dimineață, ștrengarul a venit la ea și a rugat-o să-i împrumute un creion. Maria nu a răspuns, a afișat chiar o anumită iritare în fața acelei abordări neașteptate și a iuțit pasul. Rămăsese împietrită de spaimă când îl văzuse înaintând spre ea, îi era teamă să nu afle cât de mult îl iubea, câte speranțe își punea în el, cum visa să-l ia de mână, să treacă prin fața porții școlii și să meargă în continuare pe stradă până

la capătul ei, unde — după cum se spunea — se aflau un mare oraș, personaje de telenovele, artiști, mașini, multe cinematografe și o infinitate de bunătați la îndemână.

În restul zilei nu mai reuși să se concentreze la ore, suferind din pricina comportării sale absurde, dar simțindu-se în același timp ușurată, deoarece știa că și băiatul o observase, iar creionul nu fusese altceva decât un pretext ca să angajeze o conversație, întrucât, la apropierea lui, văzuse că avea în buzunar un pix. Așteptă următoarea ocazie și noaptea aceea — ca și nopțile care urmaseră — își imaginează droaia de răspunsuri pe care avea să i le dea până când avea să găsească o modalitate sigură de-a începe o poveste care să nu se mai sfârșească niciodată.

Dar altă ocazie n-a mai existat; deși continuaseră să meargă împreună la școală, uneori Maria în fața lui, ținând în mâna dreaptă un creion, alteori mergând în urma lui, ca să-l poată contempla cu duioșie — el nu i-a mai adresat nici un cuvânt și ea a trebuit să se mulțumească a-l iubi și a suferi în tăcere până la finele anului școlar.

Pe durata interminabilei vacanțe care urmase, s-a trezit într-o bună dimineață cu coapsele scăldate în sânge, și-a închipuit că avea să moară; se hotărî să-i lase băiatului o scrisoare în care să-i spună că el fusese marea dragoste a vieții sale și plănuia să se afunde în pustietăți ca să fie sfâșiată de unul dintre animalele sălbatice care-i terorizau pe țăranii din părțile locului: vârcolacul sau măgarul-fără-cap. Doar așa s-ar fi putut ca părinții să nu sufere la moartea ei, căci oamenii săraci nu-și pierd niciodată speranța, în ciuda tragediilor ce li se-ntâmplă mereu. Astfel, ei aveau să trăiască în credința că fusese răpită de o fa-

milie bogată și fără copii, dar că poate odată și odată, cândva în viitor, avea să se întoarcă acasă, covârșită de glorie și bani — în vreme ce iubitul actual (și etern) al vieții sale avea să o poarte pentru totdeauna în amintire, suferind zi de zi că nu-i mai adresa-se încă o dată o vorbă.

Nu apucă să scrie scrisoarea, fiindcă maică-sa intră în cameră, văzu cearșaful pătat de sânge, zâmbi și-i spuse:

— Acum te-ai făcut fată mare, draga mamei.

Vru să știe ce legătură era între faptul că se făcuse mare și sângele care-i curgea, dar mama ei nu știu să-i explice clar, afirmă doar că era ceva normal și că de-acum înainte trebuia să folosească un fel de perniță de păpușă între picioare, vreme de patru, cinci zile pe lună. Întrebă dacă bărbații foloseau un tub pentru a evita ca sângele să li se scurgă în pantaloni și află că asta li se întâmpla numai femeilor.

Maria i se plânse lui Dumnezeu, dar în cele din urmă se obișnuie cu menstruația. Dar cu absența băiatului tot nu izbutea să se obișnuiască și nu conținea să-și reproșeze comportamentul stupid de care dăduse dovadă fugind tocmai de ceea ce dorea mai aprins. Cu o zi înaintea primei zile de școală, se duse la singura biserică din oraș și jură în fața imaginii Sfântului Anton că avea să ia inițiativa ca să intre în vorbă cu băiatul.

A doua zi, se aranjă cât mai bine cu puțință, îmbrăcându-se într-o rochie pe care mama i-o cususe anume pentru ocazia aceea, și plecă — mulțumind lui Dumnezeu că în sfârșit se terminase vacanța. Dar băiatul nu-și făcu apariția. Și astfel trecu încă o săp-

tămână chinuitoare, până ce află, de la niște colegi, că se mutase din oraș.

— S-a dus departe — zise cineva.

În clipa aceea, Maria învăță că unele lucruri se pierd pentru totdeauna. Mai învăță și că exista un loc numit „departe”, că lumea era vastă, târgul ei era mic, iar persoanele cele mai deosebite plecau până la urmă. I-ar fi plăcut și ei să poată pleca, dar era încă foarte tânără; și totuși, privind străzile prăfuite ale orașelului unde locuia, hotărî că într-o bună zi o va lua pe urmele băiatului. În următoarele nouă zile de vineri, potrivit unui obicei ținând de religia sa, se împărtăși și-o rugă pe Fecioara Maria să o scoată cândva de-acolo.

Suferi o vreme, încercând zadarnic să dea de urma băiatului, dar nimeni nu știa unde se mutaseră părinții lui. Atunci, Maria începu să considere lumea prea mare, dragostea ca pe ceva foarte primejdios, iar pe Fecioară drept o sfântă care sălășluia într-un cer depărtat și nu lua seama la rugăciunile copiilor.